

Samenvattend verslag Zoom-bijeenkomst VTN-leden in Coronatijd

20 februari 2021, 10:30-12:00

Deelnemers:

21 deelnemers van VTN-leden, *Toonkunst*koren, *Toonkunst-plus*koren, dameskoor, studentenkoren, e.d.

Bestuur VTN: voorzitter/secretaris, P.R., Penningmeester

Gast spreker: Erica Tervelde, Koornetwerk Nederland, coronamanager

---

1. Inleiding

Na een korte technische briefing van de regisseur van de Zoom-bijeenkomst, opent de voorzitter de bijeenkomst, waarin hij de leden welkom heet en uitlegt wat de bedoeling is van de bijeenkomst: informeren en uitwisselen van ervaringen, omgaan met de maatregelen, de situatie toen, nu en later.

2. De 1^e lockdown (maart-april-mei 2020)

De leden vertellen over de eerste ervaringen van de koren bij de start van de 1^e lockdown:

- Belangrijkste handelingen: stilleggen van repetities, het afmelden van geplande concerten
- Bestuurlijke items:
  - Hoe te handelen met de contracten die zijn aangegaan met solisten en musici, zaalhuur e.d.;
  - Niet repeteren en wel of niet, of aangepast betalen van de dirigent dan wel begeleiders;
  - Het belang van de informatie van Koornetwerk Nederland via de website: wel/niet zingen/goedgekeurd protocol om toch te repeteren/ repetitieruimte/aantal deelnemers/1,5 m afstand, ventilatie, CO2-meting/ opstelling/e.d..
- Specifieke opmerkingen van diverse koren:
  - Snel annuleren om kosten te besparen;
  - Geen concerten, maar direct online repeteren;
  - Na stilleggen repetities en geen kans op heropenen, tot de zomer alles stilgelegd;
  - Veel onrust door continue wisseling wat wel en niet kon;
  - KNN had in de communicatie een strakker beleid moeten voeren of juist met RIVM en overheid als koor strak de regels gevolgd, compliment voor communicatie door KNN;
  - Verbaasd over stoppen met zingen, zonder dat de overheid in de persconferentie daar melding over had gemaakt. Zelfs KNN was geschrokken van de mededeling dat koren moesten stoppen;
  - Koor met veel oudere leden doen niet mee met Zoom. Niet zo eenvoudig als gedacht, vaak een dilemmakwestie;
  - Last van incidenten, zoals bijvoorbeeld het verhaal over superspreaders van besmette aerosolen.

3. Versoepelingen (juni-juli-augustus 2020)

Hoe zijn de koren omgegaan met de versoepelingen? Wat hebben ze wel gedaan en wat niet. Er is veel in stemgroepen gerepeteerd of kleine meerstemmige ensembles. Ook andere locaties zijn verkend. Niet de vaste repetitieruimte maar andere locaties, scholen en kerken. Daarnaast is het ventilatieprobleem vaak verkend. Van ramen en deuren openzetten, niet langer dan een uur en daarna ventileren. Ook is professioneel onderzoek verricht naar ventilatie. Richtlijnen werden via KNN-site gelezen. Keerpunt: wetenschappelijk onderzoek naar het verspreiden van het virus door *superspreaders*. Veel koren zijn hierna weer opgehouden met repeteren. Ook zijn er koren die via CO2-meting het effect van ventilatie hebben gemeten, dit heeft niet altijd geholpen. Lezing van KNN voor de koepelorganisaties over kleine en grote druppels met COVID-19 in de kelen van mensen en het effect van zingen. Iemand met veel virus in de keel zal besmettingen opleveren, ook al zijn er conform de protocollen maatregelen genomen om te kunnen zingen. Die helpen niet besmetting te voorkomen. Deze wetenschappelijk kennis heeft het stoppen met repeteren in een stroomversnelling gezet. Enkele voorbeelden van de kanteling bij de koren:

- In eigen repetitieruimte (cultuurcentrum) gerepeteerd tot het niet meer kon;
- 2020 bestond het koor 150 jaar. In het kader van festiviteiten doorgerepeteerd tot het niet meer kon (na superspreaderverhaal onmiddellijk gestopt);
- Concert in september wel doorgedaan, maar online;
- Zoomrepetities bleken duurder, dus *crowdfunding* gestart om zoomrepetities te kunnen geven;
- Na peiling bij leden in september weer begonnen maar na een maand weer gestopt;
- Koor vond KNN-info verwarrend omdat oude informatie op de site bleef staan. Ander koor vond de KNN-info juist volstrekt helder.

4. Gastspreker Erica Tervelde, coronamanager Koornetwerk Nederland

Erica is bestuurder bij BALK, een landelijke organisatie voor amateurmuziek en lichte koormuziek. In die hoedanigheid is zij voorzitter van BALK, dat tevens lid is van KKN. Met het doel de koorsector veilig door de coronacrisis te loodsen is zij aangesteld door KNN om deze taak te vervullen. Tervelde legt uit dat KNN de hele koorsector vertegenwoordigt in de volle breedte. Door de brede doelgroep kan dat leiden tot adviezen die niet altijd even duidelijk zijn. Daarom is de oplossing voor dringende adviezen maatwerk te leveren, zoals over corona. Belangrijk: een advies als een protocol is niet 'moeten' maar koren moeten hun eigen verantwoorde keuze maken. Daarom advies op maat.

Concrete activiteiten:

- Adviezen van RIVM naar de koorsector communiceren.
- Algemene publieke adviezen.
- Adviezen van KNN voor de koorsector, waarvan ook VTN lid is. Daarom vragen van VTN leden aan KNN via VTN bestuur. Het bestuur benadert de coronamanager. Geen rechtstreeks contact KNN met individuele VTN-leden.
- Ventilatie blijkt een lastig dossier.
- Wil graag weten waar koren behoefte aan hebben om in en na de crisis te kunnen doorstaan. Hoe kan KNN daarbij helpen?
- KNN doet zelf geen wetenschappelijk onderzoek maar meldt wel onderzoeken die gedaan worden door RIVM. Het OMT-advies is daarbij belangrijk.
- Het is jammer dat oude verhalen zijn blijven hangen. Het is een dilemma bij zo iets als een nieuw virus wat wel en niet 'oud' is.

Na afloop stellen deelnemers nog vragen:

- Wat is het advies van KNN als het besmettingsniveau waakzaam is of normaal. Hoe is de weg terug naar normaal?

- Erica: Ook bij niveau waakzaam zijn er maatregelen nodig. Normaal duurt dus langer. Er is nog geen pasklare routekaart. Een dringend advies voor de cultuursector is niet altijd ook van toepassing voor de koorsector.
- Een VTN-koor merkt dat bijna de helft van het koor door corona afhaakt. Zou VTN niet een enquête onder leden kunnen houden over corona? De voorzitter meldt dat het niet de kennis, menskracht en tijd heeft om vanuit het bestuur zo'n enquête te houden (*)

* red: er is door de LKCA onlangs een enquête uitgezet voor de complete amateurmuziek om de stand van zaken binnen de amateurmuziek in kaart te brengen. Via een mail zijn de VTN-leden hierover geïnformeerd

5. De tweede lockdown (september-november-december 2020)

Focus op de betrokkenen bij het koor: bestuur, leden, dirigent, begeleider. Hoe is er gehandeld nadat maatregelen weer werden aangescherpt?

De meeste koren betalen hun dirigent en begeleider gewoon door of passen het aan. Dirigenten trekken vaak alles uit de kast om het contact met het koor te behouden. Zoom-zingen begint aardig ingeburgerd te raken. Hoe jonger de leeftijd van de koren, hoe makkelijker dat gaat. Ook veel andere creatieve oplossingen om muziek te maken of de koorleden 'bij de les' te houden. Een beknopte opsomming van genoemde oplossingen:

1. Omdat Zoomen niet bevredigend is, is er weinig contact. Daarom twee oplossingen:
  - Een concert organiseren met eigen opnames en dat samenvoegen;
  - Werken naar 'stip aan de horizon': nieuwe techniek met autoradio's; doorgaan door dirigent door te betalen, het levert zelfs nieuwe leden op!
2. Kleinkoor van 20 leden (nu 17) heeft geen geld voor onderzoek, krijgt geen subsidie, met als gevolg koortje en gezelligheid kwijt. Vreest voor voortbestaan: hulpkreet geuit.
3. Koor geeft leden gratis individuele zanglessen, nieuwsbrieven en alternatieven.
4. Koor betaalt dirigent door, toch leden afgehaakt. Moeheid bij het Zoomen. Vraagt of er koren zijn die ervaring hebben met Jamulus-zingen. Vraagt VTN financiële ondersteuning. [red: VTN geeft leden €1,15 korting op contributie 2021 per koorlid als bijdrage voor coronacompensatie]
5. Jamulus werkt alleen met vast internet. Niet met wi-fi.
6. Koor suggereert dat VTN € 10.000,- aan BUMA afdraagt die niks hoeft te doen in 2020. Voorzitter zal er niet op ingaan, verhaal klopt niet. Buma heeft zelf € 1,35 per lid over bijdrage 2020 terugbetaald en dit wordt verrekend met de contributie in 2021.
7. Suggestie VTN bestuur: koren die in financiële problemen zijn gekomen graag melden bij bestuur: hoogste financieel probleem en oorzaak. Mail: info@koornetwerknederland.nl
8. Erica meldt dat gemeentes van de overheid geld hebben gekregen voor de culturele sector. Niet alleen de professionals, maar ook amateurgezelschappen. Leden kunnen in eigen gemeente ernaar vragen en of ze ervoor in aanmerking komen. Voorbeeld: gemeente Zutphen.
9. Koor is in winterslaap en berekent geen contributie. Toch 1 opzegging.

6. Start 2021: nog steeds 2^e lockdown of 3^e lockdown?

Afsluiting Zoom-bijeenkomst VTN: deelnemers vertellen kort over hun plannen:

- Blijf perspectief bieden, vertroetel de dirigent.
- Doe nu leuke dingen en focus op volgend jaar.
- Maak concertplannen, nu Zoom.
- Let op emotionele toestand van de leden.
- Maak een audiotour om fondsen aan te schrijven.
- Gepland concert van 50 minuten wordt telkens verlengd; nu Jamulus.
- Lange termijn plannen. Leden actief houden: Jamulus.

- De moed er inhouden: stip aan horizon: concert najaar 2021.
- Eind maart 2021 *virtuel choir*. Zomer opvoering opera.
- Zoveel mogelijk Zoom, najaar klein concert, jaar daarna groot concert.
- Hopen in juni weer een concert en december nog een keer.
- Concert in december, nu Jamulus. Belcontact met leden; lezingen dirigent, ook voor andere koren in de regio.
- Ouder koor met 100 leden houden de moed er in; belronde leden, dirigent geeft cursus, plannen concert en uitstapjes. Wel afhakers.
- Willen gewoon verder: muziekmomentje voor leden, belrondes, grapjes, jaarvergadering
- Nu in lockdown, helpt van het koor Zoomt, concerten schuiven op, wachten op vaccinatie.
- Geen animo voor digitaal repeteren, dirigent geeft college, benieuwd naar vaccinatie.
- Autoconcert, repeteren half om half, uitzien naar concerten, gezelligheid stimuleren.
- Contact, colleges, wachten op vaccinaties, dan concerten repeteren nu via Zoom de *Messiah*.
- Ledencontact-Zoom per maand, filmpjes met geluid (concert) einde jaar 2 concertjes.

Onder dankzegging voor deelname en betrokkenheid van de leden en een woord van dank voor Erica Tervelde voor haar bijdrage, sluiten we de Zoom-bijeenkomst over corona af.

Een volgende Zoom-bijeenkomst voor de leden is de ALV van VTN .
Aanvankelijk op 27/3 gemeld, maar door werkdruk verplaatst naar zaterdag 10 april a.s.
Uitnodiging volgt.

Verslag d.d. 11/3/2021

Max de Boer,
Voorzitter VTN

[Met dank aan Nol Verhagen (Toonkunst Bussum) die zelf al een verslag maakte voor zijn koorleden en mij een kopie ter beschikking stelde]